

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"א 24110-04-23 אפריקה ישראל להשקעות בעמ ואח' נ' מ.נ.ש יעוץ בע"מ ואח'

לפני כבוד השופטים יונה אטדגי (אב"ד), השופטת טל לוי-מיכאלי, השופט אריאל צימרמן

המערערת / המשיבה: אפריקה ישראל להשקעות בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד יעל הרשקוביץ ואורן שהרבני

נגד

המשיבות / המערערות: 1.מ.נ.ש יעוץ בע"מ
2.כישרון לפיננסים בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד אילן סופר ואלעד בקר

פסק דין

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

השופט א. צימרמן:

ערעורים מזה ומזה על פסק דינו של בית משפט השלום (כב' השופט אבי כהן) בתביעה כספית (תא"ק 37705-05-20, מיום 6.2.2023).

1. בתמצית: מ.נ.ש יעוץ בע"מ (להלן: **מנש**) התקשרה ביום 3.5.2016 עם אפריקה ישראל בע"מ (להלן: **אפריקה**) בהסכם להענקת שירותי יעוץ כלכלי (להלן: **הסכם הייעוץ**). הסכם הייעוץ יסודו בהקלעות אפריקה בראשית שנת 2016 להליכי חדלות פרעון והצורך בהתמודדות עם נושיה, ברובם המכריע – מחזיקי האג"ח שלה. על רקע האמור פנתה אפריקה וקיבלה ממנש הצעה לשמש כיועצת כלכלית "בגיבוש הסדר חוב אל מול הנושים הפיננסים של החברה". הצעה קצרה שניסח מנהלה של מנש מר שרון זאורבך, ודיוק אין בה. הבקשה כוללת פעילויות שונות שתבצע מנש "ככל שיידרש" ובהן "גיבוש של מתווה הסדר חוב עבור החברה" כמו גם בדיקת סולבנטיות של החברה אל מול מבנה החוב, ניתוח תזרים מזומנים צפוי של החברה, ניתוח והכנת ניירות עמדה להצגת מתווה הסדר החוב, השתתפות במו"מ עם גורמים שונים, והשתתפות בדיונים פנימיים של החברה, בין היתר. בסיום ההצעה בא "שכר הטרחה לשעת עבודה (לסכומים אלו יתווסף מע"מ כדין): תעריף שותף (600 ₪ לשעה) ... בנוסף אם אישור ההסדר ישולם לנו מענק הצלחה בסך של 800,000 ₪ וכן מענק נוסף של עד 400,000 ₪ לפי שיקול דעת הנהלת החברה". אפריקה אישרה בחתימתה את ההצעה.

2. מגוון הסדרי ביניים נכרתו אך לא הושלמו משך כשלוש וחצי שנים. הסדר סופי נכרת בחודש אוקטובר 2019 ואושר ביום 27.11.2019, למכירת החברה כאשר היא נקייה מחובות, הכל כאמור בהסדר (חדל"ת 25064-10-19) (להלן: **הסדר לפידות**). בתווך – בקשה של אפריקה מיום 23.11.2017

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"א 23-04-24110 אפריקה ישראל להשקעות בעמ ואח' נ' מ.נ.ש יעוץ בע"מ ואח'

- 1 לכינוס אסיפות לצורך אישור הסדר מסוים (להלן: **הסדר סיידוף**), שלא הגיעה לכלל אישור, ובקשה
2 להסדר מתוקן מיום 2.9.2018 (להלן: **הסדר בן משה**), שאושר אך לא הושלם. שכ"ט שעתו שולם
3 למנש; דמי ה"הצלחה" בקשר עם גיבוש הסדר, שהם במחלוקת – לא.
4
5 3. מיד עם חתימת הסדר סיידוף שלחה מנש דרישת תשלום ע"ס 800,000 ₪ בתוספת מע"מ,
6 נוכח "הגשת ההסדר" (נספח 14 לתביעתה). היא לא נענתה. ושוב, מיד עם חתימת הסדר בן משה
7 שלחה מנש דרישת תשלום "עם אישור ההסדר" בסכום זה (נספח 15 לתביעתה), ושוב לא נענתה.
8 זאת עד ליום 30.10.2019, לאחר כריתת הסדר לפידות: אז דחתה אפריקה את הדרישה בצינה בין
9 היתר כי הסדר לפידות והסדר בן משה לא חד הם, וכי מנש "לא העניקה מכוחו של ההסכם שירותים
10 בקשר עם הסדר החוב הנוכחי". כן ציינה כי ההסכם התייחס להסדרי חוב קודמים ומתן השירותים
11 הסתיים באוגוסט 2018, ועל כן אין מנש זכאית לתשלום נוסף, מעבר לסכום של כ-763 אלף ₪
12 שקיבלה בעבר (נספח 16).
13
14 4. על רקע האמור הגישה מנש (עם אחרת, שאינה צריכה לענייננו) תביעה כספית בסדר דין
15 מקוצר ע"ס 1,200,000 ₪ בתוספת מע"מ, לקבלת מענק ההצלחה, הן 800,000 ₪ שאינם נתונים
16 לשיקול דעת של אפריקה, הן 400,000 ₪ הנתונים לשיקול דעתה. היא טענה כי משנכרת הסדר בן
17 משה היא זכאית למענק, בהתאם להסכם הייעוץ. כן טענה כי האבחנה של אפריקה בין הסדר בן
18 משה להסדר לפידות היא מלאכותית שכן הזכאות למענק כרוכה בשאלה "האם אושר הסדר ביחס
19 לאפריקה השקעות שהציל אותה מהליכי פירוק" (ס' 39 לתביעה). אפריקה מנגד טענה, בתמצית,
20 כי אין זכות תביעה שעה שהסדר לפידות יצר "צו חוסם" מפני תביעות של נושי עבר של אפריקה;
21 כי אין מקום לקבלת מענק הצלחה בזכות גיבוש הסדר (בן משה) שבוטל בידי בית המשפט, וכי יש
22 לדחות את פרשנות מנש שלפיה היא זכאית למענק הצלחה בקשר עם גיבוש הסדר באשר הוא, גם
23 שלא במעורבותה. רשות להתגונן ניתנה.
24
25 5. בפסק הדין קיבל בית המשפט את תביעת מנש למענק בסך 800,000 ₪, אך לא הוסיף ולא
26 דן בנושא המע"מ, ואף לא קיבל את התביעה למענק הנוסף שישודו בשיקול דעת – ומנש אינה עומדת
27 עליו עוד. בפסק הדין נקבע כי לא קיים מחסום משפטי בהסכם לפידות המונע את זכות התביעה
28 כשלעצמו (עמ' 5-6 לפסק הדין). אשר לזכות לקבל כספים מכוח הסכם הייעוץ נמצא כי הוא מהווה
29 בסיס לתשלום. לשונו של ההסכם אינה מגבילה עצמה ל"הסדר מסוים", וכי התנהלות אפריקה יש
30 בה הודעה כי "היה והסדר חוב כלשהו כן יאושר ולא יבוטל בהמשך, כי אז [מנש והתובעת הנוספת]
31 יהיו זכאיות למענק ההצלחה" (עמ' 6). בית המשפט עמד על כי אפריקה כיוונה עיקר מאמציה בהליך
32 בניסיון להראות כי התובעות לא היו שותפות ובהצלחת הסדרי החוב "הרלבנטיים", וזאת ללא
33 הצלחה. הסכם הייעוץ אינו יוצר תנאי או קשר סיבתי בין פעולות הייעוץ לבין מענק ההצלחה,
34 ומבחינת לשון ההסכם די באישור של הסדר חוב כדי להקים את הזכאות. הוכח, נקבע בלא פירוט

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"א 24110-04-23 אפריקה ישראל להשקעות בעמ ואח' נ' מ.נ.ש יעוץ בע"מ ואח'

- 1 רב, כי ההכנות והמגעים הרלבנטיים שנעשו לצורך ולקראת הסדרי החוב הרלבנטיים השונים היו
2 ממושכים ולא ניתן ברצינות לבודד פעולה או מהלך מסוימים ולקבוע אם דווקא הוא שהוביל
3 להצלחת איזה מהסדרי החוב. הוכח, נקבע, ואף זאת ללא פירוט רב, כי בוצעו פעולות ייעוץ והכנה
4 רבות במהלך השנים לקראת הסדרי החוב השונים, שאמנם התמעטו עם השנים, אך "הראיות
5 מלמדת גם בבירור שגם התובעות והתוצרים שלהן (המסמכים הרלוונטיים השונים שהן הכינו
6 במהלך השנים) שימשו במסגרת המגעים להסדרי החוב". כן הוכח, נקבע, כי התובעות "העמידו
7 עצמן לרשות הנתבעת בכל זמן ושלב באותן השנים" והשיבו לכל פניה (עמ' 7). כן למד בית המשפט
8 משתיקת אפריקה למכתבי הדרישה כי זו הסכימה להצעה, וכך מ"רישומיה ומהלכיה השונים",
9 שפורטו קמעה (עמ' 8). מנש זוכתה במענק בסך 800,000 ₪ ובהוצאות, בלא שצוין דבר בעניין
10 המע"מ. ניסיון של מנש להביא להוספת מע"מ בדרך של תיקון טעות בפסק הדין – כשל.
11
- 12 6. שני הצדדים ערערו. לשיטת אפריקה, בתמצית, קיים צו חוסם בהסדר לפידות; את הסכם
13 הייעוץ יש לפרש ככזה היוצר קשר סיבתי בין הייעוץ לזכאות למענק ההצלחה; ייעוץ לא ניתן להסדר
14 לפידות; היקף הפעולות של מנש לאחר שנת 2017 היה מינימלי ולא כזה הקשור בהסדר לפידות;
15 משקל לא ניתן למעורבות הנושים בניהול המגעים; וניתוח התנהלות הצדדים, כך גם ראיות
16 מהותיות שונות שמהן התעלם בית המשפט קמא לפי הנטען, הביאוהו למסקנה שגויה. מנש חלקה
17 כמובן. מנגד, מנש עתרה לתשלום המע"מ החסר; אפריקה התנגדה, בפרט כאשר מי שביצע את
18 התשלום של המענק בפועל הוא נאמן האג"ח ולא החברה עצמה, והנאמן ודאי לא קיבל ממנש שירות
19 הנושא במע"מ.
- 20
- 21 7. דיון התקיים היום. ניסיון להביא את הצדדים להסכמות להנחת דעת הצדדים לא צלח, וזו
22 זכותו של כל בעל דין. מכאן פסק הדין.
- 23
- 24 8. סוגיות אחדות בידינו להכריע בהן כבר עתה, אחת – תדרוש למגינת הלב השבה של הדיון
25 לבית משפט קמא.
- 26
- 27 9. לעניין המע"מ: חרף ניסוחו הבעייתי של הסכם הייעוץ (ס' 4), לא אמור להיות חולק (וב"כ
28 אפריקה השכילה שלא לחלוק) כי תשלום המענק, בהנחה שאפריקה היא הנדרשת לבצעו, אמור
29 להיעשות בתוספת מע"מ כדין. ברם העובדה שבפועל ובנסיבות המובנות של הליכי החדל"ת נאמן
30 האג"ח הוא שדאג לביצוע התשלום ודאי אינה מאיינת את חובת הנשיאה בתוספת מע"מ כדין. אם
31 אפריקה היא שתידרש להשלים את החסר, או תתקשה להזכות, אין בכך להפקיע את החובה
32 לשאת בתשלום המע"מ, שאינו של הצדדים לסחור בו.
- 33
- 34 10. לעניין הסכם הייעוץ: יש לדחות ראשית את טענת הצו החוסם הגלום באישור הסדר
35 לפידות. ודאי נכונה טענת אפריקה כי לא ניתן לעקוף את הצו החוסם בדרך של הגשת תביעה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"א 24110-04-23 אפריקה ישראל להשקעות בעמ ואח' נ' מ.נ.ש יעוץ בע"מ ואח'

- 1 אזרחית, אולם התביעה אינה עוקפת דבר. הוצאות ההסדר, מטיבן ואף כאן, אינן אמורות להיות
2 נתונות למעמד דומה לזה של הנשייה שקדמה לכניסה להליכי החדל"ת, ולשונו של ס' 4.1.1 להסדר
3 (יחד עם ה"ש 3 להסדר) אכן סייגה את הוצאות ההסדר מן התמורה שיקבלו מחזיקי האג"ח.
4 העובדה שהסכם הייעוץ לא נזכר ספציפית אינה שוללת את האפשרות להחיל את הסייג הנוגע
5 להוצאות ההסדר על הסכם זה. בהתאם, צו חוסם אין כאן.
- 6
7 11. לשאלת הזכות המהותית למענק ההצלחה: יש לדחות, ובמידה רבה אף ב"כ מנש לא טען
8 אחרת, גישה שלפיה תשלום מענק ה"הצלחה" אינו כרוך בתרומתה של מנש לגיבושו של הסדר החוב
9 הרלבנטי. הסכם הייעוץ דל בפרטים והבהרות באשר לתנאי הזכות לקבלת מענק, אולם לשונו
10 ("אישור ההסדר", ומענק "הצלחה") ודאי מלמדים אותנו על זיקה ברורה שאמורה להיעשות בין
11 עבודת הייעוץ לבין ההסדר, זה שחילץ את אפריקה מהליכי החדל"ת. מכאן שאין לקבל את עמדת
12 בית משפט קמא על כי "הסכם הייעוץ אינו יוצר תנאי או קשר סיבתי בין פעולות הייעוץ שעל
13 התובעות לספק לנתבעת לבין זכאותן למענק ההצלחה, כאשר מבחינת לשון הסכם הייעוץ די בכך
14 שיאושר לנתבעת הסדר חוב..." (עמ' 7). לשון הסכם הייעוץ אינה חד משמעית, וודאי אפשר לראות
15 בהסכם ככזה המקשר בין ייעוץ למענק, בין הצלחה לבין מענק הצלחה.
- 16
17 12. בנוסף, בדברנו ב"הסדר", שאת תרומתה מנש לגיבושו יש לבחון כתנאי למתן המענק, הרי
18 שיש לדייק בשאלה באיזה הסדר מדובר. לדידה של מנש, גיבושו של הסדר כלשהו די היה בו להצדיק
19 את דרישתה לתשלום המענק: כך כאמור ביחס להסדר סיידוף (שלא אושר) משנת 2017, כך ביחס
20 להסדר בן משה (שאושר ובוטל) משנת 2018. כל אחד מאלה הניב דרישה כספית לתשלום המענק,
21 שתי הדרישות לא נענו, ורק בעקבות גיבוש הסדר לפידות בשנת 2019 שבה והתעוררה דרישת מנש,
22 זו שנשמכה על הסדר בן משה, ונענתה בכך שהסדר בן משה ולפידות לא חד הם. ואכן, לא חד הם.
23 בכתב התביעה (ס' 25-26) הסתמכה מנש על כך שנכרת הסדר בן משה כעילה לקבלת המענק. אך
24 לעת הזו יש לומר כי לא בשל הסדר בן משה כשלעצמו יהיה בידי מנש לזכות במענק, כי אם בשל
25 הסדר לפידות (ככל שמתקיימים התנאים לכך). בבואנו לתור אחר התרומה של שירותי הייעוץ
26 לגיבושו של ההסדר, הרי שהכוונה תהיה אפוא לגיבושו של הסדר לפידות. הוא ה"הצלחה", ולגביו
27 יש לבחון אם למנש חלק ונחלה בו עד כדי קבלת מענק ה"הצלחה". יודגש: בהחלט אפשר שיימצא
28 כי התרומה להסדר סיידוף, או להסדר בן משה, או כל תרומה אחרת מאז כריתת הסכם הייעוץ, הן
29 כשלעצמן תרמו בעקיפין ובמידה מספקת לגיבושו של הסדר לפידות, גם אם למנש לא הייתה
30 מעורבות ישירה במגעים סביב גיבוש הסכם לפידות, ואפשר גם שלא. אך זאת יש לברר.
- 31
32 13. כך אנו מגיעים לקושי המרכזי שבפסק הדין: אין בידינו לבחון כערכאת ערעור כיאות את
33 שאלת התרומה של שירותי הייעוץ (בין אם במישרין ובין אם בעקיפין, לרבות דרך הסדר בן משה)
34 להסדר לפידות. בית משפט קמא, אפשר שעל רקע קביעתו כי הסכם הייעוץ אינו יוצר תנאי או קשר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"א 24110-04-23 אפריקה ישראל להשקעות בעמ ואח' נ' מ.נ.ש יעוץ בע"מ ואח'

1 סיבתי בין פעולות הייעוץ לבין מענק ההצלחה ודי באישור של הסדר חוב כדי להקים את הזכאות,
2 לא פירט בעניין. בערעור אפריקה ובמענה מנש לו ניסו הצדדים שניהם להשלים בטיעוניהם ודרך
3 הנספחים עבי הכרס את החסר בפסק הדין ולעמוד בפירוט על תרומתה של מנש בראי התקופות
4 השונות והשפעתה על ההסדרים השונים: כמה שעות השקיעה מנש, מה ההבדל בין עבודתה בשנים
5 2016 ו-2017 לבין עבודתה המאוחרת יותר, מה הקשר בין עבודתה לגיבוש ההסדר. ברם תפקידה
6 של ערכאת הערעור הוא להעביר תחת שבט ביקורתה את פסק דינה של הערכאה הדיונית. הקושי
7 כאן הוא כי המענה שניתן לשאלות האמורות לעיל (אם ניתן) בפסק הדין, הוא על דרך הקיצור של
8 ממש. בפרק הרלבנטי (עמ' 7) לפנינו בעיקר מסקנות, לא ניתוח ראיות וממצאים עובדתיים סדורים,
9 שיאפשרו לבחון את הטענות ההדדיות של הצדדים בערעור. יודגש: איננו שוללים את האפשרות
10 שאכן יימצא כי התרומה (שכאמור, היא תנאי למענק ההצלחה) הייתה כזו שיש בה כדי להצדיק
11 בהתאם להסכם הייעוץ את תשלום מענק ההצלחה. אולם לא כאן נערוך חלף הערכאה הדיונית את
12 הניתוח המפורט הנדרש, ובנסיבות אין מנוס מהשבת ההליך לבית משפט קמא.

13
14 14. נוכח האמור, אני מציע כך: פסק הדין יבוטל. התיק יושב לבית המשפט קמא, על מנת
15 שיידרש בפירוט הנדרש, ותוך ציון ממצאיו ונימוקיו לאלה, לשאלת מידת התרומה של פעולות מנש
16 להסדר לפידות, ולשאלת הגעתן לכלל "מסה קריטית" אשר יכולה ליזכות במענק ההצלחה מכוח
17 הסכם הייעוץ. ככל שיפסק שמנש זכאית למענק ההצלחה, כולו או חלקו, יתווסף לו מע"מ בהתאם
18 לקביעה לעיל.

19
20 15. אין הוא כבול בתוצאה כלשהי ובידו אף ליתן את פסק הדין או לתת כל הוראה דיונית
21 אחרת, כחוכמתו. האמור בפסקאות 8-12 לעיל מייתר את הצורך בליבון נוסף של הסוגיות הנזכרות
22 שם.

23
24 16. בנסיבות אציע שלא יינתן צו להוצאות בקשר עם הערעורים.

25

26

27

28

29

30

31 אריאל צימרמן, שופט

32

33

34

35

36

השופט י. אטדגי:

אני מסכים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"א 24110-04-23 אפריקה ישראל להשקעות בעמ ואח' נ' מ.נ.ש יעוץ בע"מ ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9

יונה אטדגי, שופט

10
11
12
13

השופטת ט. לוי-מיכאלי:

אני מסכימה.

טל לוי מיכאלי,
שופטת

14
15
16
17
18
19
20
21
22

תוצאה:

הוחלט כאמור בסעיף 14 לחוות דעתו של השופט צימרמן.

אין צו להוצאות.

המזכירות תחזיר למערערות (באמצעות באי-כוחן) את הערבונות שהופקדו.

ניתן היום, כ"ג טבת תשפ"ד, 04 ינואר 2024, בהעדר הצדדים.

טל לוי מיכאלי, שופטת

אריאל צימרמן, שופט

יונה אטדגי, שופט
אב"ד

23
24
25
26